

Rolnummer 300

Arrest nr. 25/91
van 10 oktober 1991

A R R E S T

In zake : de vordering tot schorsing van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 7 november 1990 houdende organisatie en erkenning van lokale radio's ingesteld door v.z.w. "CONTACT, NIET-OPENBARE RADIO" en andere.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. DELVA en I. PETRY,
en de rechters F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, H. BOEL, L. FRANCOIS en P. MARTENS,
bijgestaan door de griffier L. POTOMS,
onder het voorzitterschap van voorzitter J. DELVA,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. ONDERWERP VAN DE VORDERING

Bij verzoekschrift, aan het Hof overgezonden bij op 12 juli 1991 ter post aangetekende brief, wordt de schorsing gevorderd van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 7 november 1990 houdende organisatie en erkenning van lokale radio's, door :

- de v.z.w. Contact, niet-openbare radio, waarvan de zetel is gevestigd te 1000 Brussel, L. Lepagestraat 9;
- de v.z.w. Firenze, waarvan de zetel is gevestigd te 8830 Gits-Hooglede, Bruggesteeweg 116 D;
- de v.z.w. Vrije Radio Leuven, waarvan de zetel is gevestigd te 3000 Leuven, Kolonel Begaultlaan 9;
- de v.z.w. A.O.S., waarvan de zetel is gevestigd te 2140 Borgerhout, Hof ter Lo 7/47;
- de s.v. Contact Franchising, waarvan de zetel is gevestigd te 1190 Brussel, Minervalaan 21.

In hetzelfde verzoekschrift vragen verzoekers de gedeeltelijke vernietiging van bedoeld decreet.

Bij verzoekschrift, aan het Hof overgezonden bij op 26 juli 1991 ter post aangetekende brief, wordt door dezelfde verzoekers een nieuwe vordering tot schorsing van voormeld decreet ingesteld.

II. RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 15 juli 1991 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel van

het Hof aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers H. BOEL en L. FRANCOIS hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om de artikelen 71 en 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 23 juli 1991 heeft de voorzitter in functie de terechtzitting voor de debatten over de bij verzoekschrift van 12 juli 1991 ingestelde vordering tot schorsing op 19 september 1991 vastgesteld.

Van die beschikking is aan de verzoekende partijen en aan de in artikel 76, § 4, van de organieke wet vermelde overheden kennis gegeven bij ter post aangetekende brieven van 25 juli 1991.

Bij beschikking van 30 juli 1991 heeft de voorzitter in functie de terechtzitting voor de debatten over de bij verzoekschrift van 26 juli 1991 ingestelde vordering tot schorsing eveneens vastgesteld op 19 september 1991.

Van die beschikking is aan de verzoekende partijen en aan de in artikel 76, § 4, van de organieke wet vermelde overheden kennis gegeven bij ter post aangetekende brieven van 1 augustus 1991.

Op de terechtzitting van 19 september 1991 :

- zijn verschenen :
Mr. B. MAES, advocaat bij de balie te Brussel, loco Mr. R. BÜTZLER, advocaat bij

het Hof van Cassatie, voor de verzoekende partijen, voornoemd;

Mr. J. SIX, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

Mr. P. LEGROS, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsexecutieve, Kunstlaan 19 a-d, 1040 Brussel;

- hebben de rechters-verslaggevers H. BOEL en L. FRANCOIS verslag uitgebracht;
- zijn voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. ONDERWERP VAN DE AANGEVOCHTEN WETGEVING

Het decreet van 7 november 1990 heeft betrekking op de organisatie en de erkenning van lokale radio's in de Vlaamse Gemeenschap. Het betreft door het privé-initiatief opgerichte radio's die zich richten tot een in de ruimte beperkte gemeenschap.

Hoofdstuk II heeft betrekking op de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid en de werkwijze van de Raad voor lokale radio's.

Hoofdstuk III heeft betrekking op de erkenning van

de lokale radio's. Artikel 5 bepaalt de onderscheiden erkenningsvoorwaarden. Artikel 6 verbiedt verkiezingspropaganda. De artikelen 7 en 8 hebben betrekking op de erkenningsprocedure. Artikel 9 heeft betrekking op de opschorting of intrekking van de erkenning. Artikel 10 heeft betrekking op de duur en de hernieuwing van de erkenningen. Artikel 11 heeft betrekking op de zendvergunning.

Hoofdstuk IV bevat slot- en overgangsbepalingen.

IV. IN RECHTE

A.1. De verzoekende partijen voeren één middel aan dat afgeleid is uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet. Meerdere bepalingen van het decreet zouden strijdig zijn met deze bepalingen van de Grondwet.

A.1.1. Artikel 2.2, eerste lid, laatste zin, bepaalt dat het theoretisch zendbereik van de lokale radio's beperkt is tot een straal van 8 kilometer en dat de Vlaamse Executieve hierop een afwijking kan toestaan in het Hoofdstedelijk Gewest Brussel. Deze bepaling houdt volgens de verzoekende partijen minstens twee discriminaties in, met name :

- tussen de Vlaamse lokale radio's in het Brusselsse Hoofdstedelijk Gewest en de andere Vlaamse radio's;
- tussen de Vlaamse lokale radio's in hun geheel en de franstalige radio's.

A.1.2. Luidens de artikelen 2.6 en 5, 11°, moeten de Vlaamse lokale radio's de uitzending van hun

programma's minstens tweemaal per uur laten voorafgaan door een zogeheten "roepnaam", terwijl dit niet vereist is voor de franstalige private radio's, noch voor de B.R.T.N.

- A.1.3. Luidens artikel 5, 1° en 6°, dienen de lokale radio's onafhankelijk te zijn van een politieke partij, een beroepsvereniging of een organisatie met een commercieel doel, terwijl die radio's eigendom moeten zijn en worden bestuurd door een v.z.w. waarvan de bestuurders geen politiek mandaat bekleden, noch beheerder zijn hetzij van een andere vereniging die een lokale radio in eigendom heeft en/of beheert, hetzij van een beroepsvereniging, noch een leidinggevende functie in zo'n beroepsvereniging uitoefenen. De verzoekende partijen doen opmerken dat dergelijke eisen niet gesteld worden aan de franstalige radio's.
- A.1.4. Luidens artikel 5, 10° en 13°, moet het geheel van de door de lokale radio's uitgezonden berichtgeving voor tenminste 50 % betrekking hebben op het eigen zendgebied, terwijl de uitgezonden handelsreclame hoofdzakelijk streekgebonden moet zijn. Afgezien van de nagenoeg onoverkomelijke problemen van praktische aard die deze bepaling volgens de verzoekende partijen zou meebrengen, is er volgens hen in geen enkele andere tekst betreffende lokale radio's zulke beperking terug te vinden.
- A.1.5. Artikel 5, 12° en 13°, juncto artikel 7, derde lid, leggen op straffe van schorsing van de erkenning, de lokale radio's de verplichting op alle overeenkomsten met derden betreffende de realisatie van programma-onderdelen of uitgezonden

handelsreclame toe te zenden aan de Executieve. Nergens valt volgens de verzoekende partijen eenzelfde vergaande controlebevoegdheid over in se vertrouwelijke overeenkomsten met derden te bespeuren in de wetgeving van de Franse Gemeenschap en evenmin is de B.R.T.N. volgens hen tot een dergelijke meldingsplicht gehouden jegens de toeziende overheid.

A.2. De verzoekende partijen zetten de feiten uiteen waaruit naar hun oordeel kan blijken dat de onmiddellijke toepassing van het bestreden decreet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

A.2.1. De eerste vier verzoekende partijen behoren, samen met verscheidene andere over het land verspreide niet-openbare radio's, tot een netwerk (Radio-Contact) van lokale radio's waartoe zij elk met de vijfde verzoekende partij een franchisingovereenkomst hebben gesloten.

Zowel de uitdrukkelijke bedoeling van de indieners van het voorstel van decreet als de tekst van de aangevochten bepalingen van het decreet laten er volgens de verzoekende partijen geen twijfel over bestaan dat een op dergelijke wijze opgevat netwerk van lokale radio's volstrekt onbestaanbaar is met de onmiddellijke uitvoering van het decreet.

De onmiddellijke uitvoering van het decreet zou dus zonder meer leiden tot de stopzetting van elke activiteit van de verzoekende partijen en bijgevolg tot een "moeilijk te herstellen ernstig nadeel" in de zin van artikelen 20, 1°, en 22 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het

Arbitragehof.

- A.2.2. Deze stopzetting zet volgens de verzoekende partijen tevens de bedrijvigheid op het spel van de publiciteitsregie IP/TRANSISTOR, de nieuwsdiensten en de exploitatiemaatschappij van de diverse lokale radio's. Ook franstalige radio-activiteiten zouden nadeel ondervinden, terwijl werknemers zouden moeten worden ontslagen.

A.2.3. De homogeniteit en herkenbaarheid van het netwerk "Radio Contact" is volgens de verzoekende partijen volstrekt uitgesloten, hetgeen, voor zover het er alsnog in zou slagen te overleven, zou leiden tot een drastische vermindering van inkomsten uit publiciteit en dus van werkingsmiddelen, derwijze dat de structuur van de omroep grondig zou veranderen en de kwaliteit ervan zou verminderen. Dat zou leiden tot verlies van luisteraars en daling van het aantal kandidaat-adverteerders die over zouden stappen naar de B.R.T.N. of Franstalige radio's.

Ten aanzien van de vordering tot schorsing

B.1. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dient aan twee grondvoorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing zou kunnen worden besloten :

- 1° de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;
- 2° de onmiddellijke uitvoering van de bestreden regel moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Ter beoordeling van de tweede voormelde voorwaarde bepaalt artikel 22 van dezelfde wet bovendien : "De vordering bevat een uiteenzetting van de feiten waaruit moet blijken dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen".

De door de wet gebruikte terminologie leidt ertoe aan te nemen dat, wil een middel als ernstig worden beschouwd in de zin van de wet, het niet

volstaat dat het kennelijk niet ongegrond is in de zin van artikel 72, maar dat het ook moet gegrond lijken na een eerste onderzoek van de gegevens waarover het Hof beschikt in dit stadium van de procedure.

- B.2. De grondwettelijke regels van de gelijkheid der Belgen voor de wet en van de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de bestreden maatregel en met de aard van de in het geding zijnde beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.
- B.3. De onderscheiden door de verzoekende partijen aangeklaagde discriminaties steunen op drie vergelijkingen.

Wat betreft de vergelijking van de toestand van de Vlaamse lokale radio's met de Franstalige

- B.4. Naar luid van artikel 59bis, § 2, van de Grondwet, regelen de Gemeenschapsraden bij decreet de culturele aangelegenheden, ieder wat hem betreft. De radio-omroep en de televisie zijn, behoudens twee uitzonderingen, door de wet van 21 juli 1971 bij die culturele aangelegenheden gerangschikt. Net als de wet van 21 juli 1971 geeft de bijzondere

wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zoals gewijzigd door de bijzondere wet van 8 augustus 1988, in artikel 4 een opsomming van de culturele aangelegenheden die in artikel 59bis van de Grondwet zijn bedoeld en vermeldt daarbij onder 6° "de radio-omroep en televisie, het uitzenden van mededelingen van de nationale regering uitgezonderd". Analoge bepalingen gelden voor de Duitstalige Gemeenschap.

De autonomie die deze bepalingen toekennen aan de Gemeenschappen heeft voor gevolg dat een onderscheiden beleid kan worden gevoerd door de betrokken decreetgevers. Die autonomie zou geen inhoud hebben, mocht een verschil in behandeling tussen bestemmelingen van regels die in eenzelfde materie aan weerskanten van toepassing is, als zodanig geacht worden strijdig te zijn met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet. De vergelijking die de verzoekende partijen maken tussen de normen die uitgaan van de twee Gemeenschappen inzake lokale radio's is rechtens niet verantwoord.

Wat betreft de vergelijking van de toestand van de Vlaamse lokale radio's met deze van de B.R.T.N.-radio

- B.5. De verplichting die is opgelegd aan elke lokale radio om op gezette tijden zijn "roepnaam" te herhalen en de verplichting om de overeenkomsten met derden inzake uitbesteding van programma's en inzake handelspubliciteit mee te delen aan de overheid, strekken ertoe, eensdeels, de onderlinge autonomie van de verschillende lokale radio's te waarborgen in plaats van ze afhankelijk te laten

van groepen waarvan het actieterrein betrekking zou hebben op een uitgestrekt gebied, en anderdeels, het toezicht op die autonomie mogelijk te maken. Deze verplichtingen kaderen in het debat met betrekking tot de plaats die in deze aangelegenheid behoort te worden toegekend aan de publieke en de private ondernemingen en de dwingende maatregelen die zouden kunnen worden opgelegd aan de ene of de andere.

Binnen de perken van het onderzoek van de vordering tot schorsing blijkt dat de beoordeling van de dwingende maatregelen die worden opgelegd door de aangevochten bepalingen aan de private radio's een opportuniteitsoordeel uitmaakt dat ressorteert onder de bevoegde wetgever.

Wat betreft de vergelijking van de toestand van de Vlaamse lokale radio's in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest met die in het Vlaamse Gewest

- B.6.1. Volgens de parlementaire voorbereiding van het decreet was de in artikel 2.2, eerste lid, aan de Vlaamse Executieve toegekende bevoegdheid om af te wijken van de regel betreffende de straal van 8 kilometer voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest noodzakelijk om elk van de betrokken radio's de mogelijkheid te bieden een voldoende luisterpubliek te hebben. Enerzijds zou een risico op interferentie bestaan dat eigen is aan dit Gewest (Gedr. St., Vl. Raad, 1989-1990, stuk 285, nr. 10, pp. 9, 29, 30 en 42). Anderzijds zou die mogelijkheid tot afwijking gewenst zijn opdat de Vlamingen van de gehele agglomeratie door de verscheidene Vlaamse lokale radio's zouden kunnen

worden bereikt (idem, p. 38).

B.6.2. Uit het eerste onderzoek van de zaak, in het kader van de schorsingsprocedure, blijkt niet dat het door de verzoekende partijen aangevochten onderscheid

tussen de lokale radio's naargelang zij al dan niet in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest gelegen zijn, niet zou kunnen worden verantwoord met betrekking tot het door de decreetgever nagestreefde doel of dat geen redelijk verband van evenredigheid zou bestaan tussen de aangevochten bepaling en het daarin nagestreefde doel.

- B.7. Het Hof stelt vast dat de voorwaarde dat ernstige middelen moeten worden aangevoerd niet is vervuld. De andere voorwaarde, dat de onmiddellijke uitvoering van het decreet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen, dient dus niet te worden onderzocht.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

verwerpt de vordering tot schorsing van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 7 november 1990 houdende organisatie en erkenning van lokale radio's.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, op de openbare terechtzitting van 10 oktober 1991.

De griffier,

De voorzitter,

L. POTOMS

J. DELVA